

Utvärdering av grundutbildning i kulturvetenskap och kulturpedagogik vid svenska universitet och högskolor

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Utvärdering av grundutbildning i kulturvetenskap och kulturpedagogik vid svenska universitet och högskolor

Utgiven av Högskoleverket 2004

Högskoleverkets rapportserie 2004:2 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, utvärderingsavdelningen, **Karin Järplid Linde**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets vaktmästeri, Stockholm, februari 2004

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Sammanfattning	5
Högskoleverkets beslut	7
Högskoleverkets reflektioner	9
Bakgrund till utvärderingen	13
Utgångspunkter	13
Utvärderingsprocessen	13
Utvärderade utbildningar och avgränsningar	14
Arbetsprocess	14
Bedömargruppens rapport	15
Missiv	17
Bedömargruppens utgångspunkt för granskningen	19
Kulturbegreppet	19
De kulturvetenskapliga utbildningarnas bakgrund	19
Kulturvetenskapens profilering	20
Kulturvetenskap som tvärvetenskapligt ämne	20
Utbildningens forskningsanknytning	21
Internationella kontakter	21
Kritisk och kreativ miljö	21
Generella intryck och rekommendationer	23
Kulturvetenskapens profilering	23
Samverkan: nätverk och ämneskonferenser	23
Forskning i och om kulturvetenskap	24
Kulturvetenskapens yrkeslivsanknytning	24
Internationella kontakter	25
Kritisk och kreativ miljö	25
Göteborgs universitet	27
Ämnesmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar	27
Bedömargruppens intryck	28
Bedömargruppens slutsatser och rekommendationer	30
Högskolan i Gävle	31
Ämnesmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar	31
Bedömargruppens intryck	32
Bedömargruppens slutsatser och rekommendationer	34
Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	37
Ämnesmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar	37
Bedömargruppens intryck	38
Bedömargruppens slutsatser och rekommendationer	39

Bilaga I: Kulturvetenskapliga program och utbildningar vid svenska universitet och högskolor	41
Högskolan Dalarna	42
Högskolan på Gotland	42
Högskolan i Halmstad	43
Karlstads universitet	43
Linköpings universitet	44
Lunds universitet	44
Malmö högskola	45
Stockholms universitet	45
Umeå universitet	46
Växjö universitet	46

Sammanfattning

Denna rapport redovisar resultaten av den utvärdering av grundutbildning i kulturvetenskap och kulturpedagogik som Höskoleverket har genomfört år 2003. Utvärderingen kompletteras i bilaga med en sammanställning av ett tiotal kulturvetenskapliga program och utbildningar med anknytning till de utvärderade ämnena. För uppdraget har Höskoleverket anlitat en extern bedömargrupp bestående av sakkunniga från Sverige och Norge.

I utvärderingen ingår grundutbildningen i kulturvetenskap vid Göteborgs universitet och Höskolan i Trollhättan/Uddevalla samt grundutbildningen i kulturpedagogik vid Höskolan i Gävle. Bedömargruppen konstaterar att de utvärderade utbildningarna har en tvärvetenskaplig ansats som vuxit fram ur humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnesområden. Detta innebär en inbyggd flexibilitet och öppenhet för teoretisk och metodisk förnyelse men ställer samtidigt krav på ett klargörande av ämnets identitet. Utbildningarna bör tydliggöra vilken profil, dvs. vilket eller vilka kulturbegrepp som står i fokus för respektive utbildning. Utbildningarnas informationsmaterial bör utformas därefter så att profil och innehåll tydligare framgår.

Utbildningarnas tvärvetenskapliga karaktär medför att de drivs av lärare som har sin ämnesbas inom många olika discipliner. Detta ställer stora krav på att organisationen ska kunna samordna lärargruppen och samtidigt ge stöd och stimulans till utveckling av ämnets särart. Ett exempel är i vilken utsträckning lärarna ges möjlighet till kompetensutveckling och forskning i ämnet kulturvetenskap. Detta görs vid Göteborgs universitet, där grundutbildningen i kulturvetenskap bedrivs i nära relation till ett forskningscentrum för studier av samtidskultur. Vid övriga lärosäten krävs ytterligare insatser. En ökad samverkan mellan de utvärderade utbildningarna kan också bidra till utvecklingen av ämnet och till att stärka den egna profilen. Bedömargruppen rekommenderar dessutom att de internationella kontakterna utökas, främst vid Höskolan i Gävle och Höskolan i Trollhättan/Uddevalla, liksom inslagen av internationell kurslitteratur.

Av bedömargruppens rapport framgår att utbildningarna i kulturvetenskap vid Göteborgs universitet och Höskolan i Trollhättan/Uddevalla håller god akademisk kvalitet. Bedömargruppen anser att utvecklingsinsatser krävs för att Höskolan i Gävle ska bedömas ha förutsättningar att ge kandidatexamen i kulturpedagogik. Mot bakgrund av detta ifrågasätter Höskoleverket examensrätten för kandidatexamen i kulturpedagogik vid Höskolan i Gävle.

Rapportens disposition

Denna rapport består av två delar: dels Högskoleverkets beslut och reflektioner, dels den externa bedömargruppens rapport. Bedömargruppens rapport innehåller en redovisning av gruppens utgångspunkter för granskningen, en samlad analys av utvärderingen samt intryck och rekommendationer för varje enskilt lärosäte. Sist i rapporten finns en sammanställning av ett tiotal kulturvetenskapliga program och utbildningar, som formellt inte ingår i utvärderingen då examensämnet är något annat än kulturvetenskap. För innehållet i bedömargruppens rapport svarar bedömargruppen. Högskoleverkets beslut och reflektioner baseras på bedömargruppens rapport.

Högskoleverkets beslut

Rektor
Göteborgs universitet
Högskolan i Gävle
Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Utvärderingsavdelningen
Karin Järplid Linde
BESLUT
2004-02-24
Reg.nr 643-3854-02

Utvärdering av grundutbildning i kulturvetenskap

Högskoleverket finner att utbildningarna i kulturvetenskap vid Göteborgs universitet och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla håller god akademisk kvalitet och ifrågasätter därför inte någon examensrätt i ämnet. För dessa utbildningar kommer en uppföljning av utvärderingen att göras inom tre år.

Utvärdering av grundutbildning i kulturpedagogik

Högskoleverket finner anledning att ifrågasätta examensrätten för kandidatexamen i kulturpedagogik vid Högskolan i Gävle. Högskoleverket konstaterar att tillräckliga förutsättningar för att bedriva grundutbildning i ämnet saknas och anmodar därför Högskolan i Gävle att avhjälpa vissa brister inom ett års tid.

Högskoleverket anser att innehållet i ämnet måste tydliggöras. En tydlig beskrivning av utbildningen och ämnet behöver fastställas och ska sedan avspeglas i kursplaner och kurslitteratur. Vidare måste utbildningens lednings- och lärarsituation ses över för att skapa kontinuitet och stabilitet inom utbildningen.

I övrigt hänvisas till avsnittet Högskoleverkets reflektioner samt till bedömargruppens slutsatser och rekommendationer, som utgjort underlag för Högskoleverkets beslut.

Högskoleverket avser att göra en uppföljning inom ett år, då Högskolan i Gävle ska redogöra för de åtgärder som vidtagits. Därefter kommer Högskoleverket att ta ställning till om det finns skäl att återkalla examensrätten.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av projektansvarig Karin Järplid Linde i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle och avdelningschef Ragnhild Nitzler.

Sigbrit Franke

Karin Järplid Linde

Kopia:
Utbildningsdepartementet
Ledamöter i bedömargruppen

Högskoleverkets reflektioner

Högskoleverket vill inledningsvis tacka bedömargruppen för ett väl genomfört arbete. Bedömargruppens rapport utgör en god analys av grundutbildningen i kulturvetenskap och kulturpedagogik år 2003. Utöver utvärderingen har bedömargruppen utfört en kartläggning av ett tiotal kulturvetenskapliga program och utbildningar, som formellt inte ingår i utvärderingen eftersom examensämnet är något annat än kulturvetenskap. Det är Högskoleverkets förhoppning att bedömargruppens rapport kan bidra till den fortsatta kvalitetsutvecklingen av de berörda utbildningarna och samtidigt vara till nytta för övriga utbildningsanordnare och för studenter.

Några av de frågor som tas upp i bedömargruppens rapport vill Högskoleverket särskilt reflektera över.

Tvärvetenskapliga ämnen

Utbildningarna i kulturvetenskap och kulturpedagogik (begreppet kulturvetenskap avser i det följande även kulturpedagogik) har en tvärvetenskaplig ansats som hämtar inspiration och kunskap från huvudsakligen humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnesområden. Som bedömargruppen konstaterar ger kulturvetenskapens mångfasetterade bakgrund intressanta möjligheter till nya infallsvinklar men ställer samtidigt stora krav på ett klagörande av ämnets identitet. Högskoleverket har i tidigare utvärderingar pekat på de svårigheter som kan uppstå i tvärvetenskapliga utbildningar. Detta framkom senast i *Utvärderingen av utbildningar i miljövetenskap, miljöteknik och miljö- och hälsoskydd, 2003:10 R*, som också den gällde förhållandevis unga ämnen, framvuxna ur traditionella discipliner och som ännu inte funnit tydliga egna identiteter. Även här understryker Högskoleverket vikten av att forskning inom ämnena tydligare etableras för att bidra till att stärka ämnesidentiteten.

Utbildningens forskningsanknytning

Högskoleverket kan med tillfredsställelse konstatera att lärarna vid samtliga utvärderade utbildningar har hög akademisk kompetens. Deras möjligheter till forskning och kompetensutveckling bedöms som goda men bedömargruppen uppmärksammar samtidigt att lärarnas forskning huvudsakligen förefaller bedrivs inom deras respektive basdiscipliner. Det framstår därför som angeläget att lärarna ges möjlighet till forskning och kompetensutveckling i ämnet kulturvetenskap. Den verksamhet som bedrivs vid Göteborgs universitet utgör här ett gott exempel på hur tvärvetenskapliga forskningsprojekt kommer grundutbildningen i kulturvetenskap tillgodo. Någon forskarutbildning i kulturvetenskap förekommer dock inte vid något lärosäte. En sådan är på sikt angelägen för att säkra ämnets fortsatta utveckling och forskningsanknytning.

Utbildningens innehåll och organisation

De utvärderade utbildningarna drivs av lärare som har sin ämnesbas inom många andra discipliner än kulturvetenskap. För att undvika den risk för splittring som detta kan medföra krävs en tydlig ledning och organisation. En sammanhållande kraft som kan hantera och samordna lärarnas olika ämnesbakgrund framstår som särskilt angelägen.

För en kontinuerlig utveckling av ämnet samt utbildningens innehåll och genomförande krävs att lärare kan ägna tid och kraft åt kursutveckling. Högskolan i Trollhättan/Uddevalla och Göteborgs universitet är goda exempel på utbildningar där lärarnas kursutvecklingsarbete prioriteras. Likaså ges studenterna goda möjligheter att påverka utbildningen och deras synpunkter leder också till förändringar.

Information till blivande studenter

Avgörande för det tvärvetenskapliga ämnets och utbildningens särart är att dess innehåll och profil tydliggörs. Inte minst viktigt är detta med tanke på information till studenter inför valet av utbildning. Utbildningarna har ett stort ansvar att i informationsmaterialet ge studenterna en tydlig bild av utbildningens innehåll och profil. Bedömargruppen konstaterar i sin rapport att de utvärderade utbildningarna i större eller mindre utsträckning är yrkeslivsförberedande men att uppföljning av tidigare studenters erfarenheter endast görs i ringa omfattning. Högskoleverket understryker att ett uppföljande moment är särskilt angeläget inom en yrkeslivsförberedande utbildning. Det ger värdefull information till blivande studenter om framtida yrkesmöjligheter, men är också ett viktigt underlag i kursutvecklingsarbetet.

I en bilaga till rapporten har bedömargruppen gjort en sammanställning av ett tiotal kulturvetenskapliga program och utbildningar, som inte ingår i utvärderingen eftersom studenterna tar sin examen i något annat huvudämne än kulturvetenskap. Det är Högskoleverkets förhoppning att sammanställningen ska ge blivande studenter information om det utbildningsutbud som finns inom det kulturvetenskapliga området.

Universitets- och högskoleutbildning – ett långsiktigt åtagande

Bedömargruppen finner i sin rapport att utbildningarna vid Göteborgs universitet och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla håller god kvalitet. I enlighet med den kritik som bedömargruppen riktar mot utbildningen vid Högskolan i Gävle finner Högskoleverket anledning att ifrågasätta högskolans examensrätt för kandidatexamen i ämnet kulturpedagogik.

All universitets- och högskoleutbildning innebär ett långsiktigt åtagande gentemot såväl studenter som samhället i övrigt. För detta krävs en konsensus om utbildningens mål, innehåll och organisation. En för högskolan tydlig beskrivning av utbildningen och ämnet är nödvändig gentemot såväl studenter som den egna lärargruppen. Det faktum att ämnet vid Högskolan i Gävle

vid två tillfällen bytt namn har lett till ett kraftigt minskat söktryck och en osäkerhet i studentgruppen om ämnets inriktning. Det framstår därför som angeläget att ledningen ges tid och möjlighet att forma utbildningen såväl strukturellt som innehållsmässigt. Med många lärare involverade krävs också god samordning och organisation för att utbildningen ska fungera och målen uppnås. Avgörande för kontinuiteten är att skapa stabilitet i lärarsituationen och att en betydande del av lärarnas anställningar kan ägnas åt utbildningen i kulturpedagogik. Höskoleverket finner – i överensstämmelse med bedömargruppens utlåtande – att dessa förutsättningar för närvarande saknas i ämnet kulturpedagogik vid Högskolan i Gävle.

Bakgrund till utvärderingen

Utgångspunkter

Utvärderingen av kulturvetenskap är en del av det regeringsuppdrag som Högskoleverket arbetar med sedan januari 2001. Detta innebär att samtliga utbildningar för generella examina och yrkesexamina ska utvärderas inom en sexårsperiod. Utvärderingsuppdraget omfattar såväl grund- som forskarutbildning. Bakgrunden till uppdraget finns beskriven i regeringens proposition *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (Prop. 1999/2000:28). Utvärderingens huvudsakliga syften är att:

- bidra till utbildningarnas och utbildningsanordnarnas egen kvalitetsutveckling,
- granska om utbildningarna svarar mot mål och bestämmelser i högskolelagen och högskoleförordningen,
- ge information till bl.a. studenter inför valet av utbildning.

Högskolelag, högskoleförordning och universitetens och högskolornas egna mål är utgångspunkten för utvärderingen. De kvalitetsaspekter som ingår i Högskoleverkets utvärderingar är framtagna i samarbete med lärosätena utifrån en tolkning av målen i högskolelag och högskoleförordning.

Utvärderingsprocessen

Den utvärderingsmodell som Högskoleverket tillämpar baseras på kollegial bedömning (peer review). Modellen omfattar en självvärdering som genomförs av utbildningsanordnaren utifrån en manual framtagen vid Högskoleverket. Därefter genomför en grupp ämnessakkunniga en extern bedömning inklusive ett platsbesök i syfte att få kompletterande och fördjupad information. Högskoleverkets kvalitetsaspekter och bedömargruppens ämnesspecifika referensramar utgör viktiga utgångspunkter i bedömningen. För varje utbildning har en granskning av samma aspekter gjorts men i den bedömning som redovisas i rapporten tas i huvudsak de aspekter upp som bedömargruppen ansett mest angelägna att kommentera för varje enskild utbildning. Till grund för bedömargruppens utlåtande ligger självvärderingsrapporterna, platsbesöken och det kompletterande material som begärts in i form av ett antal slumpvis utvalda C- och D-uppsatser.

Bedömargruppens yttrande publiceras i en rapport tillsammans med Högskoleverkets beslut. En tid efter rapportens publicering hålls en återföringskonferens där utvärderingens resultat diskuteras med de berörda lärosätena. En uppföljning av utvärderingen kommer att genomföras inom tre år. Mer information om det generella tillvägagångssättet finns på Högskoleverkets webbplats: www.hsv.se

Utvärderade utbildningar och avgränsningar

Utvärderingen avser huvudämnen i generell examen, dvs. kandidat- och magisterexamen. I utvärderingen ingår Göteborgs universitet och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla som båda bedriver grundutbildning i kulturvetenskap. Önskemål om att grundutbildningen i kulturpedagogik skulle ingå i utvärderingen framfördes från Högskolan i Gävle, varför den utbildningen tillfördes utvärderingen. Någon forskarutbildning i kulturvetenskap eller kulturpedagogik ges inte. De utbildningsprogram där kulturvetenskap kan ingå med mindre än 60 poäng eller de lärosäten som ger kurser i kulturvetenskap på lägre nivåer ingår inte i utvärderingen. Bedömggruppen har däremot valt att, utanför utvärderingen och på önskemål från de utvärderade utbildningarna, göra en sammanställning av de kulturvetenskapliga utbildningsprogram som bedrivs, men där examensämnet är något annat än kulturvetenskap. Sammanställningen finns i slutet av rapporten.

Arbetsprocess

Den grupp ämnessakkunniga som genomfört den externa bedömningen rekryterades utifrån förslag som inkommit från lärosätena. Lärosätena genomförde en självvärdering under våren och sommaren 2003 och bedömggruppens platsbesök, en dag per lärosäte, ägde rum under hösten 2003. Vid platsbesöken samtalade bedömggruppen med representanter för institutions- och utbildningsledning, fakultetsledning eller motsvarande, lärare och studenter från olika utbildningsnivåer. Vid platsbesöken medverkade samtliga ledamöter i bedömggruppen tillsammans med en representant från Högskoleverket. I december 2003 gavs institutionerna möjlighet att kommentera de beskrivande delarna av bedömggruppens rapport.

Bedömargruppens rapport

Missiv

Till Högskoleverket

2004-02-10

Reg.nr 643-3854-02

Utvärdering av grundutbildning i kulturvetenskap och kulturpedagogik vid svenska universitet och högskolor

Högskoleverket genomförde år 2003 en utvärdering av ämnena kulturvetenskap och kulturpedagogik. För utvärderingen utsågs en extern bedömaregrupp bestående av:

Professor Lars-Olof Åhlberg, Uppsala universitet, ordförande

Docent Göran Bolin, Södertörns högskola

Professor Torunn Selberg, Universitetet i Bergen

Studerande Malin Svensson, Uppsala universitet

Vi grundar vår bedömning på den information och de intryck vi fått från utbildningsanordnarnas självvärderingar med bilagor och på platsbesöken där vi samtalat med företrädare för studenter, lärare, institutions- och utbildningsledning samt fakultetsledning eller motsvarande.

Härmed överlämnas vår rapport till Högskoleverket.

För bedömaregruppen

Lars-Olof Åhlberg
ordförande

Bedömargruppens utgångspunkt för granskningen

Kulturbegreppet

Det tyska begreppet "Kulturwissenschaft" betecknar en sociologisk-antropologisk-historisk vetenskap om kulturen – den svenska termen har ofta en lika omfattande och vag referens och betecknar således vetenskaplig verksamhet och utbildning med inslag av både traditionellt humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen och inriktningar. "Cultural Studies" däremot är en förhållandevis ny form av interdisciplinärt studium, som på ett liknande sätt överskrider gränsen mellan humaniora och samhällsvetenskap, men vars fokus är inställt på samtidskulturen med särskild tonvikt på ungdomskultur, vardagskultur, mediekultur och kommunikationens roll i det (post)moderna samhället. Man kan tala om grovt sett tre olika kulturbegrepp – med en mängd varianter under varje – nämligen det traditionellt humanistiska kulturbegreppet med fokus huvudsakligen på konstarterna, det bredare antropologiskt-sociologiska kulturbegreppet som syftar både på ekonomisk-sociala strukturer, levnadssätt och allt som detta inbegriper, samt det kulturpolitiskt-administrativa kulturbegreppet som ligger till grund för kulturpolitiska program och åtgärder.

De kulturvetenskapliga utbildningarnas bakgrund

De flesta kulturvetenskapliga utbildningsprogram och besläktade utbildningar liksom examensämnet kulturvetenskap, de förra vid tio och de senare vid två lärosäten, har vuxit fram ur olika mer eller mindre yrkesinriktade program som kulturvetarlinjerna och kulturkommunikativa utbildningar. Den multidisciplinära ämnes- och fakultetsöverskridande utbildningen i kulturvetenskap som oftast knutits till humanistisk fakultet, har sin historiska bakgrund i försöken att skapa en utbildning med inslag av humaniora och samhällsvetenskap med en tydlig yrkeslivsförberedande och/eller yrkesinriktad profil. Den har, inte minst, kommit till uttryck genom kulturpolitiska och pedagogiska moment i tidigare kulturvetenskapliga program.

Utbildning i ämnet kulturpedagogik ges vid Högskolan i Gävle, inom ämnesavdelningen för kulturvetenskap. Enligt självvärderingen har ämnet utöver sin humanistiska och samhällsvetenskapliga anknytning hämtat kunskap från det konstnärliga området. Högskolan framhåller att ämnet har "en karaktär som vilar på kulturvetenskaplig grund" men att utbildningens profil "överskrider vad som vanligtvis ryms inom begreppet kulturvetenskap och ligger vid sidan av innebörden i begreppet pedagogik". Högskolan i Gävle har begärt att få ingå i utvärderingen av kulturvetenskap och bedömargrup-

pen har funnit att det kulturvetenskapliga inslaget är av den omfattningen att detta är rimligt. Bedömargruppen kan inte finna några avgörande innehållsmässiga skillnader som föranleder en annan ämnesbenämning än kulturvetenskap. Därför omfattar benämningen kulturvetenskap i det följande även kulturpedagogik.

Vid sidan av kurser med en mer eller mindre tydlig humanistisk och samhällsvetenskaplig profil, och kurser med ett tydligt yrkesförberedande eller yrkesinriktat innehåll (kulturpolitik, pedagogik, kommunikation, praktiktermin) har kulturvetenskap som ämne också tagit intryck av och inspirerats av den brittiska Cultural Studies-traditionen och, om än i mindre utsträckning, av utbildningar i Cultural Policy and Management i Storbritannien, samt etnologi.

Denna heterogena och mångfasetterade bakgrund vilken innefattar olika teoretiska och metodiska inriktningar som kan kombineras och renodlas på olika sätt innebär både en möjlighet och en utmaning. Utan en klar och sammanhållen vision riskerar dock de kulturvetenskapliga utbildningarna att sönderfalla i ett virrvarr av kurser utan inbördes sammanhang.

Kulturvetenskapens profilering

Varje utbildning i kulturvetenskap måste skapa sig en egen profil som tydligt markerar det specifika i utbildningen i relation till närliggande humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen. I den mån utbildningen medvetet anknyter till den brittiska Cultural Studies-traditionen bör likheter och olikheter i teoretisk och metodisk inriktning framgå. Det gäller givetvis inte att formulera en slutgiltig och rigid gränsdragning mot andra akademiska ämnen och utbildningar, men en tvärvetenskaplig utbildning måste kunna ange vilket eller vilka kulturbegrepp man utgår ifrån och hur de genomsyrar utbildningens centrala koncept och målsättning. Utan en klar fokusering blir utbildningen utan styrning, vilket får negativa konsekvenser både för studenter och lärare.

Det har varit en viktig utgångspunkt för bedömargruppen att undersöka i vilken utsträckning en tydlig linje kan urskiljas i utbildningsbeskrivningar, kursplaner och litteraturlistor.

Kulturvetenskap som tvärvetenskapligt ämne

Ett utmärkande drag för de kulturvetenskapliga utbildningarna är deras mångvetenskapliga bakgrund samt att lärarna kommer från flera olika institutioner och ämnesområden – till övervägande delen från humanistisk men också från samhällsvetenskaplig fakultet. Detta gäller i lika hög grad de tre utbildningar som är föremål för Högskoleverkets bedömning som de tio kulturvetenskapliga programmen vid landets universitet och högskolor. Det faktum att lärarna rekryteras från ett flertal institutioner och ämnen innebär

att lärarnas ämnesbakgrund i hög grad är heterogen och att lärarnas pedagogiska erfarenhet och forskningserfarenhet uppvisar stora variationer. Detta förhållande medför både fördelar och nackdelar i jämförelse med mera traditionella och etablerade utbildningar förankrade i mer eller mindre tydliga ämnesprofiler och institutionsstrukturer och -kulturer. Kulturvetenskap som relativt nytt ämne har en inbyggd flexibilitet och öppenhet som underlättar lanserande av nya kurser och inspirerar till teoretisk och metodisk förnyelse. Samtidigt riskerar emellertid de kulturvetenskapliga utbildningarna att upplösas i en mångfald av kurser utan inbördes sammanhang och struktur om inte mål- och programformuleringarna är genomtänkta och konsekventa.

Det har varit en viktig utgångspunkt för bedömargruppen att granska hur och i vilken utsträckning kulturbegreppet fokuseras i utbildningarna. Ett rimligt krav på en utbildning i kulturvetenskap är att den förmedlar kulturbegreppets komplexitet och dess olika användningar i undervisningen.

Utbildningens forskningsanknytning

Eftersom all universitets- och högskoleutbildning ska vila på vetenskaplig grund är det väsentligt att utbildningen har en tydlig forskningsanknytning. Utbildningen bör ta intryck av det aktuella kunskaps- och forskningsläget inom det relevanta ämnesområdet. Det är också viktigt att utbildningarna samverkar med andra närliggande akademiska utbildningar både nationellt och internationellt.

Bedömargruppen fäster stor vikt vid lärarnas erfarenhet av forskning i för kulturvetenskap relevanta områden och deras möjligheter till kompetensutveckling inom anställningen.

Internationella kontakter

Internationella kontakter och impulser är viktiga för att skapa och upprätthålla en slagkraftig och aktuell utbildningsprofil. Den internationella teoretiska debatten på det kulturvetenskapliga området bör få genomslag i kurserna och i kurslitteraturen.

Det har varit en viktig utgångspunkt för bedömargruppen att granska möjligheterna till internationella utbyten och kontakter samt i vilken utsträckning internationell kurslitteratur förekommer i utbildningen.

Kritisk och kreativ miljö

De kulturvetenskapliga utbildningarnas möjlighet till ett fruktbart utbyte med närliggande ämnen och utbildningar, såväl nationellt som internationellt, bidrar till att skapa en kritisk och kreativ miljö för utbildningen. För att främja ett sådant utbyte är det viktigt att utbildningarna bedrivs inom en organisation som underlättar dessa kontakter. De kulturvetenskapliga utbild-

ningarna har dock inte – beroende på sin tvärvetenskapliga karaktär – någon självklar organisatorisk hemvist. Oftast beror kulturvetenskapens organisatoriska inplacering på historiska och/eller praktiskt-administrativa faktorer. Det krävs dock att organisationen kan ge stöd och stimulans till att utveckla ämnets särart och profil.

Bedömaregruppen fäster stor vikt vid om och i vilken utsträckning de kulturvetenskapliga utbildningarna utgör en kritisk och kreativ miljö.

Generella intryck och rekommendationer

Kulturvetenskapens profilering

De bedömda utbildningarnas egna beskrivningar av utbildningens profil i självvärderingar, kursplaner och annat informationsmaterial varierar i utförlighet och tydlighet. Redogörelsen från kulturvetenskap vid Göteborgs universitet är den utförligaste och mest ambitiösa. Alla utbildningar skulle dock vinna på tydligare utbildningsbeskrivningar och programförklaringar. I synnerhet borde det tydligare framgå vilket eller vilka kulturbegrepp som står i fokus för respektive utbildning. Även de teoretiska och metodiska referensramarna som respektive utbildning utgår ifrån kunde tydliggöras betydligt bättre. Beträffande kulturbegreppet liksom kulturvetenskapens teoretiska och metodiska aspekter finns en omfattande internationell litteratur som endast i ringa mån beaktas i de aktuella utbildningarnas litteraturlistor.

Den mest genomarbetade och medvetna kulturvetenskapliga utbildningen är den vid Göteborgs universitet, och även den kulturvetenskapliga utbildningen vid Högskolan i Trollhättan/Uddevalla har en relativt tydlig profil som dock i hög grad påminner om etnologiämnet. Vad den kulturpedagogiska utbildningen vid Högskolan i Gävle beträffar tyder kassen mellan beteckningarna ”kulturvetenskap med kulturpedagogisk inriktning” och ”kulturpedagogik” på en osäkerhet angående ämnets identitet och dess roll vid högskolan.

Vid Göteborgs universitet och vid Högskolan i Gävle ingår kurser i kulturpolitik. En möjlig profilering av kulturvetenskapen som ämne är att utvidga och fördjupa de kulturpolitiska inslagen så att de även omfattar den internationella kulturpolitiska debatten.

Det är önskvärt att kulturbegreppet fokuseras i utbildningen i högre grad än idag samt att kulturvetenskapens teoretiska och metodiska problem tematiseras i större utsträckning än vad fallet är för närvarande. Utbildningarnas informationsmaterial bör utformas så att utbildningens profil och inriktning tydligt framgår. Härvid är kravet på tydlighet större än ifråga om ”vanliga” och sedan länge etablerade humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen. Det är därför av största vikt att det finns kompetent och erfaren personal som samordnar utbildningen och ansvarar för gemensamma mål- och programförklaringar och för utbildningens inriktning.

Samverkan: nätverk och ämneskonferenser

Eftersom de kulturvetenskapliga utbildningarna, trots olikheter i inriktning och institutionella arrangemang, befinner sig i en likartad situation både äm-

nesmässigt och institutionellt skulle årliga ämneskonferenser och bildandet av ett kulturvetenskapligt nätverk bidra till utvecklingen av de kulturvetenskapliga utbildningarna. Syftet med ett nätverk är givetvis inte att åstadkomma någon likriktning, tvärtom skulle en närmare kontakt mellan utbildningar kunna ge fruktbara uppslag till att stärka den egna kulturvetenskapliga profilen. Lärarutbyten och gemensamma seminarier skulle också bidra till lärarnas kompetensutveckling. Det är med andra ord inte fråga om att skapa en strömlinjeformning av utbildningarna utan snarare att utveckla och stärka den egna profilen. Detta är inte minst viktigt ur ett studentperspektiv, och skulle kunna bidra till en ökad studentrekrytering.

Det är i hög grad önskvärt att ett kulturvetenskapligt nätverk bildas som kan tjäna som ett gemensamt forum för diskussion och samverkan.

Forskning i och om kulturvetenskap

Eftersom all högre utbildning ska vila på vetenskaplig grund är det inte minst viktigt att utbildningen har en tydlig forskningsanknytning. Detta är fallet vid Göteborgs universitet och det är också där som goda förutsättningar finns för att bedriva forskning inom ämnet och att utveckla utbildningens forskningsanknytning. Under alla omständigheter är det önskvärt att de lärare som är knutna till de kulturvetenskapliga utbildningarna och bedriver forskning i större utsträckning än vad fallet är idag ägnar sin forskningsinsats åt att utveckla ämnet kulturvetenskap. De lärare som är knutna till de kulturvetenskapliga utbildningarna förefaller huvudsakligen bedriva forskning inom den egna disciplinen.

Lärarna på de kulturvetenskapliga utbildningarna bör under alla omständigheter beredas möjlighet till kompetensutveckling inom det kulturvetenskapliga ämnet. För att säkerställa utbildningens forskningsanknytning är det nödvändigt att forskarutbildning i ämnet kulturvetenskap inrättas inom en snar framtid vid något lärosäte.

Kulturvetenskapens yrkeslivsanknytning

Samtliga granskade utbildningar är i större eller mindre utsträckning yrkesförberedande för ett flertal yrken inom kultursektorn och har därför inslag i varierande omfattning av praktik och projektarbete på kulturområdet. Ett genomgående problem är att uppföljning av studenterna som genomgått de kulturvetenskapliga utbildningarna sker i ringa omfattning i den mån den alls förekommer.

Det är väsentligt att regelbunden uppföljning av tidigare studenter sker, inte minst med tanke på kursutvecklingsarbetet, den övergripande planeringen av utbildningens inriktning och som underlag för utbildningsinformation till studenter.

Internationella kontakter

För att följa det aktuella kunskaps- och forskningsläget samt för en kontinuerlig vidareutveckling av utbildningen är internationella kontakter viktiga. Vid två av de utvärderade utbildningarna framstår dock de internationella kontakterna som begränsade och bör stärkas. Vid Göteborgs universitet förekommer ett internationellt samarbete som skulle kunna vidareutvecklas ytterligare. Internationell kurslitteratur används medan studentutbyten förekommer i begränsad omfattning. För Högskolan i Gävle och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla bör såväl internationella kontakter, internationell kurslitteratur som studentutbyten utökas.

Internationella kontakter är viktiga för utvecklingen av utbildningen och bör få genomslag i kurslitteratur och fler internationella studentutbyten.

Kritisk och kreativ miljö

De organisatoriska förhållandena för de utvärderade utbildningarna skiljer sig åt. Vid Göteborgs universitet sorterar grundutbildningen i kulturvetenskap under Centrum för kulturstudier som hör till humanistiska fakulteten. Vid Högskolan i Gävle bedrivs grundutbildningen i kulturpedagogik (tidigare kulturvetenskap med kulturpedagogisk inriktning) vid avdelningen för kulturvetenskap som tillhör institutionen för humaniora och samhällsvetenskap medan grundutbildningen i kulturvetenskap vid Högskolan i Trollhättan/Uddevalla bedrivs inom avdelningen hälsa och kultur vid institutionen för arbete, ekonomi och hälsa.

Utbildningarnas varierande organisatoriska förhållanden ger dem olika möjligheter att skapa en kritisk och kreativ miljö. I och med att utbildningen i kulturvetenskap vid Göteborgs universitet är knuten till Centrum för kulturstudier befinner de sig i en miljö med goda utvecklingsmöjligheter. Utbildningarna vid Högskolan i Gävle och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla bör stärka sin forskningsanknytning och kontakter med angränsande utbildningar.

Göteborgs universitet

Utvärderingen omfattar: Grundutbildningen i kulturvetenskap (kandidatexamen)

Profil: Kulturanalys med bas i modernitetsteori och brittiska Cultural Studies-traditionen.

Totalt antal lärare med undervisning vt 2003: 10 (4 kvinnor, 6 män)

Varav tillsvidareanställda lärare: 0

Antal disputerade lärare: 8 (3 kvinnor, 5 män)

Antal lärarledda timmar per student och poäng: A- och B-nivå: ca 5, C-nivå: ca 4

Helårsstudenter 2001: 61	Examinerade C-uppsatser 2001: 11 (10 kvinnor, 1 man)
Helårsstudenter 2002: 53	Examinerade C-uppsatser 2002: 6 (5 kvinnor, 1 man)
Helårsprestationer 2001: 40	Examinerade D-uppsatser 2001: 0
Helårsprestationer 2002: 44	Examinerade D-uppsatser 2002: 0

Ämnesmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar

Grundutbildningen i kulturvetenskap bedrivs vid Centrum för kulturstudier tillhörande humanistiska fakulteten vid Göteborgs universitet. Verksamheten har ett tvärvetenskapligt upplägg och en ledningsgrupp med representanter från såväl humanistisk, samhällsvetenskaplig som utbildningsvetenskaplig fakultet. Ledningsgruppen har en funktion som motsvarar en institutionsstyrelse. I ledningsgruppen finns studenterna representerade. Till Centrum för kulturstudier finns även ett Forum för studier av samtidskulturen (FSSK) knutet, en tvärvetenskaplig mötesplats för forskare och forskarstuderande med intresse för kulturteori och kulturstudier. Centret fungerar därmed som en tvärvetenskaplig samlingspunkt och brygga mellan grundutbildningen och den forskning som bedrivs vid FSSK. Verksamheten leds av en föreståndare med ansvar för såväl grundutbildning som forskning.

Kulturvetenskap ges som fristående kurs t.o.m. 80-poängsnivå. Utbildningen är periodiserad så att A- och C-kursen ges på höstterminen medan B-kursen läses på vårterminen. D-kursen ges inte som särskild kurs utan är kopplad till C-kursen. D-kursen har endast getts vid ett tillfälle. Kulturvetenskap ges även som enstaka föreläsningar inom lärarutbildningen. Från och med januari 2004 kommer Centrum för kulturstudier att vara ansvarig för en egen inriktning inom lärarutbildningen, ”kultur och språk för tidiga åldrar”, 40 poäng. Totalt antal registrerade studenter i kulturvetenskap uppgick år 2001 till 121 och år 2002 till 103 studenter.

Vid Centrum för kulturstudier finns administrativ personal anställd men några egna lektorat har man hittills inte haft. Samtliga lärare har istället sin anställning vid andra institutioner inom Göteborgs universitet. De samman-

lagt tio lärarna, varav två professorer, en docent, fem fil. dr. och två doktorander, har sin ämnestillhörighet inom idéhistoria, socialpsykologi, socialt arbete, litteraturvetenskap, musikvetenskap och nationalekonomi. Två halvtidslektorat i kulturvetenskap är dock utlysta och beräknas vara tillsatta under 2004.

Grundutbildningens ekonomi bygger på de intäkter som helårsstudenter och helårsprestationer ger vid humanistisk fakultet. Utbildningen har vid de senaste ansökningstillfällena haft ett högt söktryck. Forskningsverksamheten finansieras av såväl humanistisk, samhällsvetenskaplig som utbildningsvetenskaplig fakultet. Från och med 2004 kommer även den konstnärliga fakulteten att bidra ekonomiskt. Flera av lärarna som undervisar på grundutbildningen bedriver forskning inom ramen för FSSK.

Centrum för kulturstudier bildades 1 juli 2000 och delar sedan vårterminen 2001 lokaler med institutionen för musik- och filmvetenskap. Centret har där tillgång till fyra rum för såväl grundutbildnings- som forskningsverksamheten. Ett av rummen, studentexpeditionen, delas med övriga ämnen där all administrativ personal inom grundutbildningen arbetar.

Bedömarens intryck

Centrum för kulturstudier utgör en dynamisk miljö med högt meriterade lärare. Miljön är starkt mångvetenskapligt präglad med lärare från olika discipliner. Utbildningen är genomarbetad och har ett medvetet upplägg. Ämnesmässigt är utbildningen inriktad mot brittiska Cultural Studies och det finns ett samarbete med Goldsmiths College i London, ett av de internationellt ledande instituten inom området. Man kunde dock önska att kulturbegreppet och utbildningens relation till Cultural Studies tematiserades tydligare i utbildningen. Exempelvis kunde fler originaltexter av företrädare för brittiska och amerikanska Cultural Studies användas som kurslitteratur. Den internationella medvetenheten som den kommer till uttryck i val av kurslitteratur är i övrigt god. Internationella studentutbyten förekommer i viss mån med Goldsmiths College men verksamheten skulle kunna vidareutvecklas. Möjligheterna till lärarutbyten är dock goda.

Centret har hittills varit framgångsrikt med att få forskningsanslag till verksamheten. Att inom de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnesområdena ha högre intäkter från forskning än grundutbildning får betraktas som ovanligt. Forskningsanknytningen är stark tack vare den omfattande forskningsverksamhet som bedrivs vid centret med många gästföreläsare och seminarier som studenter på C-nivå uppmanas delta i. Ambitionen är också att studenternas uppsatser i ökad utsträckning ska anknyta till den forskning som bedrivs vid centret. Bedömarens grupp stödjer detta då uppsatsernas inriktning hittills varit mycket skiftande och det har ibland varit svårt att se anknytningen till profilen Cultural Studies. En genomläsning av ett slumpmässigt urval examensarbeten visade att ämnesbenämningen lika väl kunde ha varit etnologi. En tydligare tematisering kring Cultural Studies

i uppsatserna vore därför önskvärd. Den nuvarande situationen med stora variationer i uppsatsteman leder dessutom till att handledare hämtas från en rad olika ämnesområden utan anknytning till centret, vilket innebär risk för tillämpning av olika kravnivåer. Att knyta studenternas examensarbeten till lärare med undervisning vid centret är därför en viktig åtgärd.

Metodträningen är något begränsad och fokuserar huvudsakligen på intervjuer i samband med uppsatsarbete. Inslag av text- och diskursanalys borde tydligare gå att identifiera i utbildningen och i kursplaner.

Den tvärvetenskapliga verksamheten vid Centrum för kulturstudier har fått mycket positiva effekter på grundutbildningen i kulturvetenskap. Miljön är unik i Sverige eftersom både grundutbildning och forskning i ämnet bedrivs vid centret. Det är därför viktigt att universitetet värnar om verksamheten och aktivt bevakar den organisatoriska situationen. Planerna på att inrätta en magisterutbildning med ämnesbredd är också en angelägen insats för att ytterligare stärka samarbetet mellan olika fakulteter.

Verksamheten är i dagsläget orimligt trångbodd och lokalfrågan bör lösas snarast.

Lärare

Man har arbetat aktivt med att få en mer koncentrerad lärargrupp involverad i undervisningen vid centret. Därigenom har en enhetligare struktur på utbildningen skapats och ett mer sammanhållet lärarlag. Bedömargruppen stödjer det arbetet, som även bör leda till en ökad koncentration av handledare av uppsatser. Tjänstestrukturen är dock något problematisk då samtliga lärare har sin anställning vid olika institutioner. I och med utlysningen av två halvtidslektorat tycks dock situationen vara på väg att förbättras. Att ämnet fått ansvar för den nya inriktningen inom lärarutbildningen är positivt och kan innebära ytterligare möjligheter att förstärka lärarkåren.

Lärarnas möjligheter till kompetensutveckling varierar då arbetstidsavtalen vid olika institutioner kan skilja sig åt. Detta är ytterligare ett argument för att skapa fasta lärartjänster vid centret.

Studenter

Studenterna har goda möjligheter att påverka sin utbildning. De finns representerade i ledningsgruppen men de har också en nära kontakt med sina lärare. Bland annat förekommer individuella utvärderingssamtal. Man har ett ambitiöst system för uppföljning av kursvärderingar och studenterna vittnar om att deras synpunkter leder till förändringar.

Bedömargruppens slutsatser och rekommendationer

Ämnet kulturvetenskap vid Göteborgs universitet kännetecknas av sin dynamiska och tydligt tvärvetenskapligt präglade forskningsmiljö knutet till Cen-

trum för kulturstudier. Ämnet tycks vara på väg att fokuseras innehållsligt och få en tydligare profil, centrerad kring brittiska Cultural Studies. De internationella kontakterna med företrädare för denna inriktning är också goda. Även personalmässigt är man inne i en fas av konsolidering. Kompetensen inom lärarkåren är hög, studentunderlaget gott och utvärderingsrutinerna ambitiösa. Metodträningen skulle dock kunna utvecklas. Den tvärvetenskapliga styrka som ligger i den nuvarande fakultetsöverskridande finansieringen av det administrativa ramverket utgör dock samtidigt ett potentiellt framtida hot, som ligger utanför utbildningen själv att styra över.

Mot bakgrund av ovanstående vill bedömargruppen framföra följande rekommendationer:

- Universitetet bör säkra en långsiktig fortlevnad av denna unika miljö med grundutbildning och forskning i kulturvetenskap.
- Den orimliga trångboddheten bör åtgärdas.
- Uppsatserna bör få en tydligare tematisering kring Cultural Studies.
- En fast lärarstab inom ämnet bör eftersträvas. Två halvtidslektorat är utlysta men man bör överväga en omvandling till heltidstjänster. Önskvärt vore att den föreståndartjänst som i dagsläget har ansvar för både grundutbildning och forskning, på heltid kunde ägnas åt grundutbildningen i kulturvetenskap.
- Metodträningen framstår som begränsad och bör därför utökas.

Högskolan i Gävle

Utvärderingen omfattar: Grundutbildningen i kulturpedagogik (kandidatexamen)

Profil: Kulturpedagogik

Totalt antal lärare med undervisning vt 2003: 8 (7 kvinnor, 1 man)

Varav tillsvidareanställda: 3 (2 kvinnor, 1 man)

Antal disputerade lärare: 7 (6 kvinnor, 1 man)

Antal lärarledda timmar per student och poäng: A-nivå: ca 4, A distans: ca 6, B-nivå ca 4, C-nivå: ca 3

Helårsstudenter 2001: 51	Examinerade C-uppsatser 2001: 2 kvinnor
Helårsstudenter 2002: 30	Examinerade C-uppsatser 2002: 9 (8 kvinnor, 1 man)
Helårsprestationer 2001: 43	Examinerade D-uppsatser 2001: 0
Helårsprestationer 2002: 21	Examinerade D-uppsatser 2002: 0

Ämnesmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar

Grundutbildningen i kulturpedagogik bedrivs vid ämnesavdelningen för kulturvetenskap tillhörande institutionen för humaniora och samhällsvetenskap. Inom avdelningen ryms utöver kulturpedagogik ämnena bildpedagogik, dramapedagogik, genusvetenskap, konstvetenskap, konstnärlig utveckling, teater/regi och teatervetenskap/teatertechnik. Ämnet kulturpedagogik inrättades 1978 och fick examensrätt på kandidatnivå år 1994. I samband med en omorganisation av högskolan uppstod meningsskiljaktigheter på institutionsnivå om kulturpedagogikens karaktär och organisatoriska hemvist. Dragkampen om ämnet ledde till att man höstterminen 2001 bytte namn från kulturpedagogik till kulturvetenskap med kulturpedagogisk inriktning. Höstterminen 2003 fattades beslut om att återta ämnesbenämningen kulturpedagogik.

Institutionen leds av en styrelse där studenterna finns representerade. Ämnesavdelningen har därutöver en egen ledning som består av en ämnesansvarig och en studierektor, som båda är ansvariga för samtliga ämnen vid avdelningen. Ämnesavdelningen har personalmöten dit samtliga lärare kallas.

Kulturpedagogik ingår som huvudämne i utbildningsprogrammet "kultur- och kommunikationsprogrammet", 120 poäng, men kan även läsas som fristående kurser t.o.m. 80-poängsnivå. De fristående kurserna ges även som distansutbildning. Ämnet ansvarar därtill för 5-poängskursen "kulturbegreppet" inom den nyinrättade basterminen på "kultur- och kommunikationsprogrammet".

Totalt antal registrerade studenter i kulturpedagogik uppgick år 2001 till 154 studenter och 2002 till 73 studenter. Majoriteten av studenterna läser kulturpedagogik inom ”kultur- och kommunikationsprogrammet”.

Inom ämnesavdelningen finns fyra tillsvidareanställda lektorer, varav två docenter och två fil. dr., samt en adjunkt knutna till kulturpedagogik. En av dessa innehar ett lektorat i kulturvetenskap. Samtliga fem tillsvidareanställda lärare är tjänstlediga eller sjukskrivna på hel- eller deltid varför ytterligare fyra vikarierande lektorer och en adjunkt medverkar i utbildningen. De sammanlagt åtta lärare som för närvarande undervisar i kulturpedagogik motsvarar under vårterminen 2003 tillsammans 0,9 heltidsekvivalenter inom grundutbildningen. Enligt uppgift från institutionen har dock denna siffra ökat under hösten 2003. Lärarna har sin ämnesbas inom arkitekturhistoria, dramapedagogik, filosofi, genusvetenskap, konstvetenskap, kulturanthropologi, pedagogik, systemekologi samt teknik och social förändring. Ytterligare en lektor utan undervisningsskyldighet i kulturpedagogik är anställd på vikariat som studierektor och programansvarig. Även tjänsten som ämnesansvarig är ett vikariat.

Medelstillsdelningen bygger huvudsakligen på intäkter från helårsstudenter och helårsprestationer. Tidigare har studenterna fått examen i pedagogik med inriktning mot kulturpedagogik. Den möjligheten drogs tillbaka i samband med en omorganisation och examensämnet ändrades till kulturvetenskap med kulturpedagogisk inriktning. Examensrätt i nuvarande ämnesbenämningen kulturpedagogik erhöles under 2003. Den osäkerhet som detta skapade medförde en halvering av det studentunderlag man tidigare haft och därmed ett stort ekonomiskt bortfall samt ett kraftigt minskat tjänsteunderlag för år 2002.

Bedömargruppens intryck

Grundutbildningen i kulturpedagogik kännetecknas av en lärargrupp med stort engagemang för ämnet. Det är dock uppenbart att kulturpedagogik sedan några år tillbaka brottas med identitetsproblem. Den ämnesdefinition som ges av såväl lärare som institutionsledning är vag och oklar, och återspeglas även i studenternas ämnesuppfattningar. Tankarna kring att ämnet skulle kunna överbrygga klyftan mellan vetenskaplig och konstnärlig praxis är intressanta, men utgör ett alltför otydligt tema att behandla på grundutbildningsnivå. Kasten mellan beteckningarna *kulturpedagogik* och *kulturvetenskap med kulturpedagogisk inriktning* tyder på allvarliga ämnesmässiga och organisatoriska problem, ett intryck som förstärks av den bristfälliga samordningen av lärarresurser. Den oenighet om ämnets organisatoriska hemvist som funnits under senare år tycks kvarstå. Av självvärderingen framgår att de omfattande sjukskrivningarna till stor del beror på de arbetsförhållanden som råder vid den ämnesavdelning inom vilken den kulturpedagogiska utbildningen återfinns. Detta är en omständighet som institutionen och ut-

bildnings- och forskningsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap (HS-nämnden) omedelbart måste ta itu med.

Utbildningen i kulturpedagogik ger ett ostrukturerat intryck, vilket är särskilt olyckligt med tanke på att majoriteten av studenterna kommer direkt från gymnasiet. Utbildningen bör planeras tydligare och med bättre framförhållning. Den bör också koncentreras på färre lärare, med större och mer kontinuerliga åtaganden, än de åtta som nu är involverade i utbildningen. Man bör även ha i åtanke att för en oerfaren student är det extra viktigt att i början av utbildningen ha tätare förlagda undervisningstillfällen. Informationen bör tydliggöras, och studieplaner och texter i kurskataloger bör harmonieras.

Någon tydlig linje i valet av kurslitteratur är svår att uppfatta. När utbildningens inriktning har tydliggjorts är det viktigt att den också avspeglas i kurslitteraturen. Man bör även ta med internationell kurslitteratur som i dagsläget är dåligt företrädd. De internationella kontakterna är överlag få.

Lärare

Lärarna har hög formell kompetens och har enligt avtal rätt till forskning och kompetensutveckling inom sin anställning. Flera långtidssjukskrivningar har dock medfört att ett stort antal vikarier varit involverade i undervisningen, vilket i sin tur lett till kontinuitetsproblem inom ämnet. Ett heltidslektorat i kulturvetenskap tillsattes under våren 2003 men läraren är tjänstledig 75 procent för forskning. I detta skede skulle denne med all kraft behöva ägna sig åt att skapa struktur och större enhetlighet inom grundutbildningen.

Ett problem är också att lärarnas forskningsresurser är inriktade mot lärarnas respektive basdisciplin. Forskningsprojekten förläggs dessutom ofta utanför högskolan. Det är angeläget att högskolan skapar ekonomiska och andra förutsättningar för en mer aktiv forskningsmiljö samt att lärarna ges möjlighet att bedriva forskningsprojekt för utveckling av utbildningen och ämnet. Anmärkningsvärt är också att tid för kursutveckling inte ingår i tjänsten utan att särskilda anslag får sökas för detta. Ett sådant anslag har nyligen beviljats rörande utveckling av idén om att skapa ett kulturpedagogiskt utbildningsprogram.

Studenter

Rutinerna för kursvärderingar förefaller fungera bra. Skriftliga kursvärderingar genomförs regelbundet efter avslutad kursmoment och kompletteras med muntliga och skriftliga utvärderingssamtal efter avslutad kurs. Rutiner för återföring av utvärderingsresultaten till studenterna kan dock förbättras.

Varje student får handledning av examensarbete motsvarande 24 timmar. Bedömaregruppen uppfattade dock vissa problem för studenterna att komma i kontakt med sina handledare. Vid en genomläsning av ett antal slumpvis utvalda examensarbeten framstod utdelningen av betyget VG som generös i förhållande till uppsatsernas nivå. En översyn av kravnivån kan därför rekommenderas.

Bedömargruppens slutsatser och rekommendationer

Med utgångspunkt i dels Högskoleverkets kvalitetsaspekter, dels bedömargruppens redovisade utgångspunkter för granskningen anser gruppen inte att utbildningen uppfyller de kvalitetskrav som kan ställas på en utbildning som leder till en akademisk examen. Skälen är följande:

De ämnesbeskrivningar som förekommer i kursplaner, katalogtext och övrigt informationsmaterial är inte entydiga vilket skapar osäkerhet om utbildningens karaktär och inriktning. Det tycks inte heller finnas någon konsensus om kulturpedagogikens innebörd i lärarkåren. Därför bör en grundlig analys av utbildningen genomföras för att tydligt definiera vilken innebörd och inriktning den ska ha. En entydig och gemensam definition av utbildningen är en nödvändig förutsättning för det långsiktiga åtagande det innebär att bedriva högskoleutbildning. Det utvecklingsarbete som måste genomföras ryms inte inom ramen för nuvarande ekonomiska resurser varför särskilda utvecklingsmedel måste tillföras. Det är bedömargruppens uppfattning att resurserna bör koncentreras till att utveckla ämnet innehållsligt, snarare än att utveckla ett nytt kulturpedagogiskt utbildningsprogram.

Bedömargruppen ställer sig tveksam till om ämnesbenämningen kulturpedagogik bör användas, huvudsakligen av två anledningar: För det första är det lektorat som tillsattes under våren 2003 inom ämnet kulturvetenskap, och inte kulturpedagogik. För det andra försvårar benämningen kontakter med utbildningar i kulturvetenskap vid andra lärosäten för både lärare och studenter.

Behovet av ett starkare engagemang från högskoleledningens sida i ämnets problem med sjukskrivningar och omfattande vikariat är uppenbart. De organisatoriska förändringar under senare år som gjort att ämnet hamnat i komplicerade förhållanden till bl.a. ämnet pedagogik måste finna en mer permanent lösning.

Ledningen för ämnet är otydlig. En mängd lärare, var och en med liten andel undervisningstid, är involverade i utbildningen. Då nuvarande ämnesansvarig har ett övergripande ansvar för samtliga åtta ämnesområden inom ämnesavdelningen är det nödvändigt att tydligare identifiera den fast anställde lektorn som ansvarig för ämnet. Funktionerna som ämnesansvarig och studierektor upprätthålls dessutom av personer utan tillsvidareanställning vilket är olyckligt för kontinuiteten.

Mot bakgrund av ovanstående ser bedömargruppen följande åtgärder som nödvändiga:

- Ett tydliggörande av innehållet i ämnet. En entydig inriktning bör avspeglas i kurslitteratur, kursplaner och övrigt informationsmaterial. Möjligheten att ändra ämnesbeteckningen till kulturvetenskap bör övervägas.
- Ett tydliggörande av det organisatoriska ansvaret. Detta innefattar dels att utse en person som kan ägna en betydande del av sin anställning åt att skapa struktur och enhetlighet inom utbildningen, dels ett entydigt

fastställande av ämnets plats inom institutionen. Eventuella konfliktytor gentemot andra ämnen och institutioner måste med kraft redas ut av ansvarig nämnd.

- Koncentrera lärarstaben. Ett fåtal personer, med tydlig koppling till ämnet, bör ägna en betydande del av sina anställningar åt att forma utbildningen såväl innehållsmässigt som strukturellt.

Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Utvärderingen omfattar: Grundutbildningen i kulturvetenskap (kandidatexamen och magisterexamen med ämnesbredd)

Profil: Kulturella aspekter med inriktning mot arbetsliv och mångfald

Totalt antal lärare med undervisning vt 2003: 8 (3 kvinnor, 5 män)

Varav tillsvidareanställda lärare: 6 (2 kvinnor, 4 män)

Antal disputerade lärare: 8

Antal lärarledda timmar per student och poäng: A- och B-nivå: ca 6, C-nivå: ca 9, D-nivå: ca 7

Helårsstudenter 2001: 48	Examinerade C-uppsatser 2001: 7 (6 kvinnor, 1 man)
Helårsstudenter 2002: 43	Examinerade C-uppsatser 2002: 5 (4 kvinnor, 1 man)
Helårsprestationer 2001: 39	Examinerade D-uppsatser 2001: 0
Helårsprestationer 2002: 45	Examinerade D-uppsatser 2002: 1 kvinna

Ämnesmässiga, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar

Grundutbildningen i kulturvetenskap bedrivs vid avdelningen för hälsa och kultur tillhörande institutionen för arbete, ekonomi och hälsa, Campus Vänersborg. Institutionen är för närvarande utspridd på flera campus men är från den 1 januari 2004 en samlad enhet inom den institution som i dagsläget benämns omvårdnad, belägen i Vänersborg. Enligt beslut fattat i Högskolestyrelsen kommer hela högskolan på sikt att koncentreras till någon av de tre orterna Trollhättan, Uddevalla eller Vänersborg.

Då prefekten är placerad i Uddevalla leds avdelningen för hälsa och kultur av en avdelningsledare som under prefektens ledning ansvarar för personal, ekonomi och utbildningsfrågor. Studenterna finns representerade i såväl institutionsnämnd som i utbildningskommittén för ämnet kulturvetenskap.

Kulturvetenskap ingår som huvudämne i utbildningsprogrammet "människa, mångfald och arbetsliv", 120 poäng, men kan även läsas som fristående kurser t.o.m. 60-poängsnivå. Majoriteten studenter läser kulturvetenskap inom programmet "människa, mångfald och arbetsliv", ett utbildningsprogram med platsgaranti. Kulturvetenskap ingår också i programmet "samhällsförändring och social handling", 40 poäng, som leder till en magisterexamen med ämnesbredd med inriktning mot samhällsförändring och social handling, 160 poäng. Denna utbildning ger enligt ett avtal behörighet till forskarutbildning i etnologi vid Göteborgs universitet efter komplettering med en 5-poängskurs i folkloristik. Totalt antal registrerade studenter i kulturvetenskap uppgick år 2001 till 191 studenter och år 2002 till 183 studenter.

Inom avdelningen finns sex tillsvidareanställda lektorer knutna till ämnet varav två docenter. Därtill medverkar två timanställda disputerade adjunkter i undervisningen. Fem av lärarna, varav en docent, har sin ämnesbas inom etnologin. Historia, idéhistoria och filosofi är de övriga ämnen som finns representerade inom lärarkollegiet.

Söktrycket till utbildningsprogrammet ”människa, mångfald och arbetsliv” har halverats jämfört med tidigare års antagning. Kulturvetenskap bär därför för närvarande inte sina egna kostnader utan får ekonomiskt stöd från andra ämnen inom avdelningen.

Bedömargruppens intryck

Huvudintrycket av kulturvetenskap vid Campus Vänersborg är en väl fungerande utbildning med god progression, bra genomströmning samt en etnologisk profil med tematiska inslag av bl.a. arbetsliv, kulturell mångfald och organisation i det moderna samhället. Bedömargruppen uppfattade också ett starkt stöd för ämnet hos högskolans ledning. En nyligen inrättad forskningsprofil med anknytning till kulturvetenskap innebär en ökad stabilitet för ämnet. De lärare man lyckats rekrytera har hög formell kompetens, särskilt sett i relation till högskolan som helhet. Två av totalt åtta docenter vid högskolan är knutna till ämnet kulturvetenskap.

Fem av de åtta lärarna har sin ämnesbas inom etnologin vilket tydligt präglar utbildningen. Upplägget har en stark betoning på etnografiska metoder såsom intervjuer och observationer. Intrycket av en etnologisk dominans förstärks ytterligare vid en genomläsning av ett antal slumpvis utvalda examensarbeten. Arbetsliv med kulturellt perspektiv var återkommande teman i uppsatserna. Utbildningen skulle vinna på att införa några tyngre kulturanalytiska moment om modernitets- och postmodernitetsdiskussionen. Att tidigarelägga momentet med Cultural Studies skulle ytterligare stärka ämnet och tydliggöra avgränsningen mot etnologi.

Planerna på att förändra metodkursen på B-nivå med ökade inslag av textanalys är positiva. Det finns överlag ett intresse och en vilja bland lärarna att ägna sig åt kontinuerligt kursutvecklingsarbete. Beslutet att förlägga A- och B-kurs i direkt anslutning till varandra inom programmet är ytterligare en förändring i rätt riktning. Studenterna upplevde svårigheter att på ett tillfredsställande sätt tillgodogöra sig ämnet med nuvarande mer uppdelade kursupplägg.

Utbildningen har en stark betoning på svensk kurslitteratur med små internationella inslag. De internationella kontakterna är överlag svaga och bör förstärkas. Visst student- och lärarutbyte finns med University of Namibia men verksamheten skulle kunna vidareutvecklas.

Då studentunderlaget har halverats och ämnet inte är självförsörjande förefaller det angeläget att utbildningen genomför ökade informations- och rekryteringsinsatser. Texten i utbildningskatalogen innehåller en lång upp-

räkning av ämnen som mer förvirrar än tydliggör. Kunskaperna om kulturvetenskap är låga hos andra ämneslärare inom programmet varför informationsinsatserna bör riktas såväl internt som externt.

Det är förvånande att en utbildning med tydlig anknytning till yrkeslivet förlagd vid en högskola som vinnlägger sig om arbetslivsanknytning ändå har så begränsade kontakter med det omgivande näringslivet och samhället. Om införandet av ett valfritt 10 poängs projektarbete i samverkan med företag eller kommun ska bli fruktbart bör resurser tilldelas för vidareutveckling av kontaktnät mellan högskola–samhälle. Någon uppföljning av vad studenter som avslutat sin utbildning arbetar med, har heller inte gjorts.

Bedömargruppen uppfattade en stor enighet, bland såväl lärare som ledning, kring beslutet att fr.o.m. 1 januari 2004 tillhöra institutionen för omvårdnad. Förändringen är angelägen eftersom nuvarande organisation med lärare, institutionsledning och administration placerade på tre olika orter är olycklig för verksamheten. Positivt är principbeslutet att varken lärare eller studenter ska behöva resa mellan de olika orterna.

Lärare

Lärarnas möjligheter till forskning och kompetensutveckling inom anställningen regleras i arbetstidsavtal med 25 procent avsatt tid för lektorer och 20 procent för adjunkter. Lärarna uppmanas till att utnyttja denna tid och intrycket är att de också har goda möjligheter att göra det.

Utöver vad som ryms inom arbetstidsavtalet finns även vissa övriga medel, inom ramen för vilka några av lärarna i kulturvetenskap ingår i tvärvetenskapliga projektsamarbeten med forskare från andra ämnen.

Studenter

Studenterna vittnar om god kontakt med lärarna som oftast finns tillgängliga på högskolan. Lärarna är lyhörda för studenternas synpunkter som också har lett till förändringar. Muntliga kursvärderingar förefaller dominera medan skriftliga utvärderingar görs vid varje terminsslut. Huruvida det nya systemet med att utvärderingsresultatet återförs till studenterna via representanter i utbildningskommittén ännu fått fullt genomslag framstår som oklart.

Uppsatshandledningen är väl fungerande med regelbundna ventileringsseminarier samt avslutande examinationsseminarium med opponenter.

Bedömargruppens slutsatser och rekommendationer

Sammantaget framstår den kulturvetenskapliga utbildningen vid högskolan i Trollhättan/Uddevalla som väl fungerande. Progressionen är tydlig, och lärarnas möjligheter till kompetensutveckling inom anställningen är god. Kompetensmässigt är man väl försedd, särskilt sett i relation till högskolan som helhet, och lärarna är uppenbarligen lätt tillgängliga för studenterna.

Utbildningen har en viss slagsida åt etnologi, men det finns en ambition att utarbeta en egen profil. Denna profil behöver dock vidareutvecklas och förmedlas till presumtiva studenter för att öka intresset för utbildningen. Det finns även utrymme för utvidgade kontakter med det omgivande samhället, liksom för att utvidga de internationella inslagen i kurslitteraturen. Positivt är att man förefaller ha ett starkt stöd från högskolans ledning.

Mot bakgrund av ovanstående vill bedömagruppen framföra följande rekommendationer:

- Insatserna för information till och rekrytering av studenter är otillräckliga och bör utökas.
- Kontakterna med omgivande samhälle är alltför begränsade för en utbildning med tydlig anknytning till yrkeslivet och bör därför utökas.
- De internationella inslagen är små och bör utökas både avseende kurslitteratur och möjligheter till studentutbyte.
- Man bör tydligare framhålla olikheten gentemot etnologiämnet.

Bilaga I:

Kulturvetenskapliga program och utbildningar vid svenska universitet och högskolor

Utöver de utbildningar som behandlas i denna utvärdering finns kulturvetenskapliga program och utbildningar vid 10 universitet och högskolor¹. De bygger i stort på de kulturvetarlinjer som infördes med 1977 års studieordning, men har förändrats i olika riktningar. De ursprungliga kulturvetarlinjerna tillskapades för att inom det humanistiska området få till stånd en utbildning som skulle leda till yrkesverksamhet inom kultursektorn i kommuner och landsting. De innehöll normalt en inledande baskurs på 20 eller 40 poäng, därefter ämnesstudier inom något av fakultetens områden och avslutades med ett specialarbete. Flera av de nuvarande programmen följer detta mönster.

Utbildningarna förbereder för yrken inom informations- och kultursektorn med olika tyngdpunkt, t.ex. kulturvård, kulturförmedling, kulturpolitik, kulturadministration.

Normalt är de uppbyggda med en baskurs om 20–60 poäng, följd av ämnesstudier. I några fall ingår en avslutande termin med yrkesanknytning innehållande projektarbete och praktik. Vid Lunds universitet och Malmö högskola ges kulturvetenskap enbart som fristående kurser på 20- och 40-poängsnivå.

Umeå universitet är det enda lärosäte som erbjuder en sammanhållen utbildning om 160 poäng i kulturanalys. Den förbereder för yrken inom kultursektorn och ger samtidigt behörighet till forskarutbildning i etnologi.

Utbildningarna leder till kandidat- eller magisterexamen med ett humanistiskt eller samhällsvetenskapligt ämne som huvudämne.

På följande sidor ges översiktlig information om utbildningarnas innehåll. För mer detaljerad upplysning hänvisas till respektive lärosätes webbplats.

¹ Högskolan Dalarna, Högskolan på Gotland, Högskolan i Halmstad, Karlstads universitet, Linköpings universitet, Lunds universitet, Malmö högskola, Stockholms universitet, Umeå universitet och Växjö universitet.

Högskolan Dalarna

Kulturvetenskapligt program, 120–160 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för arbete inom kulturvårdande institutioner som arkiv och museer, kulturproducerande och kulturförmedlande institutioner som förlag, bibliotek och medier eller inom den kulturpolitiska sektorn.

Examen: Kandidat- eller magisterexamen i valt huvudämne.

Termin	Innehåll	Poäng
I	Kulturvetenskaplig grundkurs.	20
2–5	Studier i något av huvudämnena: engelska, historia, italienska, konstvetenskap, litteraturvetenskap, medie- och kommunikationsvetenskap, religionsvetenskap, socialantropologi, sociologi, spanska, statsvetenskap och svenska språket.	60–80
6–7	Breddningsstudier i något av högskolans ämnen.	20–40
Avslutande termin	Kulturvetenskaplig tillämpningstermin med fyra valbara inriktningar. Projektarbete vid myndighet eller institution inom kulturområdet.	8 12

Högskolan på Gotland

Humanistprogrammet, 120–160 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för projektledningsarbete inom näringsliv, media och offentlig sektor. Kulturvetenskapliga studier kombineras med utbildning i organisationsteori, marknadsföring och entreprenörskap.

Examen: Kandidat- eller magisterexamen i valt huvudämne.

Termin	Innehåll	Poäng
1–2	Studier i något av huvudämnena historia, arkeologi, konstvetenskap, etnologi, (kultur) geografi.	40
3–4	Ytterligare studier i ett andra huvudämne.	40
5–6	Allmän vetenskapsteori, ämnesteori, informationshantering med projektarbete och kandidatuppsats (10 p).	40
7–8	Ledarskaps- och organisationsteori, marknadskommunikation, valbar kurs och magisteruppsats (10 p).	40

Högskolan i Halmstad

Kultur- och kommunikationsprogrammet, 120 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för arbete som kulturadministratör inom exempelvis kommun, landsting, museum, konsthallar och bokförlag.

Examen: Kandidatexamen i valt huvudämne.

Termin	Innehåll	Poäng
1–2	Kulturvetenskaplig baskurs med inslag av idéhistoria, kultursociologi och etnologi.	20
	Ekonomisk grundkurs, svenska språket.	20
3–5	Studier i något av huvudämnena historia, litteraturvetenskap, idé- och bildningshistoria, konstvetenskap eller filmvetenskap.	60
Avslutande termin	Kulturvetenskap (praktikperiod ingår).	20

Karlstads universitet

Kulturvetenskap, 120 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för den kulturvårdande, kulturförmedlande och den kulturadministrativa sektorn och ger behörighet för studier till magisterexamen inom huvudämnena litteraturvetenskap, filmvetenskap samt medie- och kommunikationsvetenskap.

Examen: Kandidatexamen i valt huvudämne.

Termin	Innehåll	Poäng
1–3	Kulturvetenskapligt basblock innehåller tematiska kurser som studeras i ämnesintegrerad form. Basblockets fem huvudämnen är filmvetenskap, idéhistoria, konstvetenskap, litteraturvetenskap samt medie- och kommunikationsvetenskap.	60
4–6	Fördjupade studier i något av huvudämnena alternativt breddningsstudier i annat ämne.	60

Linköpings universitet

Kulturvetenskap, 160 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för arbete inom informations- och kultursektorn med exempelvis kulturvård, kulturförmedling eller kulturadministration.

Examen: Kandidat- eller magisterexamen i valt huvudämne.

Termin	Innehåll	Poäng
1–3	Kulturvetenskapligt basblock med kurser som läses i ämnesintegrerad form inom huvudämnena konstvetenskap och visuell kommunikation, filosofi, historia och litteraturvetenskap. Basblocket innehåller historiskt inriktade kurser vars syfte är att ge en samlad bild av det västerländska kulturarvets utveckling från forntiden till nutiden.	60
4–8	Fördjupade studier i valt huvudämne. Humanistiska eller samhällsvetenskapliga breddningsstudier.	60–80 20

Lunds universitet

Kulturvetenskap, sex 20-poängskurser i kulturvetenskap

Utbildningen är yrkesförberedande för kulturarbete inom exempelvis förlag, teater, kulturjournalistik och kulturadministration. Medan de första två kurserna ger en introduktion till humanistiska studier i allmänhet och studier inom de estetiska ämnena i synnerhet, är de övriga fyra kurserna yrkesinriktade och avsedda som avslutning och komplement till i första hand humanistiska huvudämnesstudier.

Examen: Kurserna kan ingå i kandidat- och magisterexamen med annat huvudämne än kulturvetenskap.

Innehåll	Poäng
Kulturvetenskap, särskilt intermediala studier.	1–20
Kulturvetenskap, särskilt intermediala studier.	21–40
Kulturvetenskap: kulturadministration.	20
Kulturvetenskap: förlags- och bokmarknadskunskap.	20
Kulturvetenskap: museikunskap.	20
Kulturvetenskap: medierna i informationssamhället.	20

Malmö högskola

Kulturvetenskap, tre fristående kurser om 20 poäng vardera.

Examen: Ansökan om att inrätta kulturvetenskap med samtidsinriktning som huvudämne inlämnas under 2004.

Innehåll	Poäng
Kulturvetenskap med samtidsinriktning (A), en tvärvetenskaplig introduktion till studiet av samtidens konst-, kultur- och samhällsteorier.	1–20
Kulturvetenskap med samtidsinriktning (B), ett fördjupat studium av kulturteorier med betoning på psykoanalys, genusteori, postkolonial teori och kultursociologi.	21–40
Kulturvetenskap med samtidsinriktning (C), ytterligare fördjupade studier inom forskningsfältet, kulturvetenskaplig teori och metod samt uppsatsarbete om 10 poäng.	41–60

Stockholms universitet

Kulturvetarlinjen, 120–180 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för arbete inom exempelvis massmedier, förlag, bibliotek, museer och övriga kulturvårdande, kulturförmedlande och kulturadministrativa områden. Genomgången utbildning ger behörighet till forskarutbildning i huvudämnet.

Examen: Kulturvetarlinjen leder till kandidat- eller magisterexamen i valt huvudämne.

Termin	Innehåll	Poäng
I	Kulturvetenskaplig grundkurs.	20
2–5	Studier i något av huvudämnena antikens kultur och samhällsliv, arkeologi, barnkultur, ekonomisk historia, etnologi, filmvetenskap, genusvetenskap, historia, idéhistoria, konstvetenskap, kulturgeografi, litteraturvetenskap, musikvetenskap, praktisk filosofi, religionshistoria, socialantropologi, teatervetenskap och teoretisk filosofi.	60–80
6–7	Breddningsstudier i annat ämne.	20–40
Avslutande termin/år	Tillämpningsstudier med inriktning på handledd praktik eller projektarbete.	20
eller	Fördjupande studier i något av de valbara ämnena arkeo-osteologi, arkivvetenskap, bebyggelsehistoria, förlagskunskap, handledd praktik, kulturmiljövård, museivetenskap.	20–40

Umeå universitet

Kulturanalysprogrammet, 160 poäng

Utbildningen är yrkesförberedande för arbete med analys och utveckling av det kulturellas betydelse inom ekonomi och näringsliv, vård, omsorg och skola samt kulturliv och turism. Varje 40-poängsblock innehåller 6–9 olika delkurser. År 1 och 2 ger grundläggande kulturanalytiska kunskaper medan år 3 och 4 har en starkare inriktning på de tre valbara profilmrådena 1) ekonomi/näringsliv/organisation, 2) vård/omsorg/skola samt 3) kulturliv/upplevelse/turism. Genomgåendet program ger behörighet till forskarutbildning i etnologi.

Examen: Magisterexamen i kulturanalys

Termin	Innehåll	Poäng
1–2	Kulturanalys och profilorientering.	40
3–4	Kulturanalytisk fördjupning.	40
5–6	Kulturanalytiker i arbets- och samhällsliv, innehållande 10 poäng praktik.	40
7–8	Kulturanalys och strategisk planering.	40

Växjö universitet

Programmet för kulturledare, 120 poäng.

Utbildningen är yrkesförberedande för ett flertal yrken inom kultursektorn, exempelvis kultursekreterare, kulturchef, kulturjournalist, projektledare, intendent och kurator vid konstmuseer. Programmet är bl.a. inriktat på yrkesverksamhet inom musiklivet, konstvärlden samt evenemangskultur i vid bemärkelse (som festivaler och multimediala evenemang). Parallellt med ämnesstudierna löper en seminarieserie med syftet att ge fortlöpande kontakt med aktuella strömningar inom kulturlivet.

Examen: Kandidatexamen i något av ämnena bild- och konstvetenskap, musikvetenskap eller filmvetenskap inom programmet för kulturledare.

Termin	Innehåll	Poäng
1–2	Bild- och konstvetenskap, musikvetenskap och filmvetenskap. Konstarter i samverkan och kultursociologi.	30 10
3	Kulturpolitik och förvaltningskunskap (inom ämnet politologi). Juridik	10 10
4	Fördjupade ämnesstudier i något av ämnena filmvetenskap, musikvetenskap eller bild- och konstvetenskap (21–40 poäng).	20
5	Fortsatta studier inom valt fördjupningsämne (41–60 poäng).	20
6	Företagsekonomi Praktik/arbetslivsanknytning	10 10